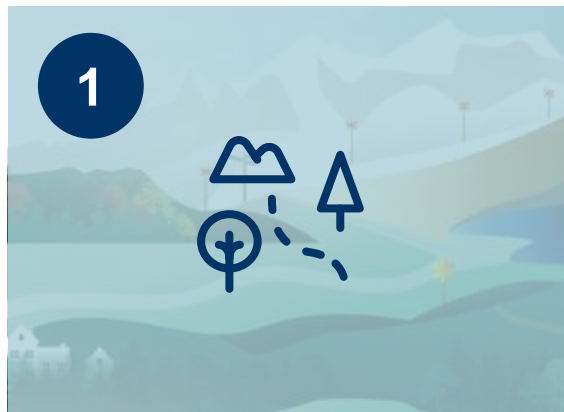

Vandringsutveckling och samverkan

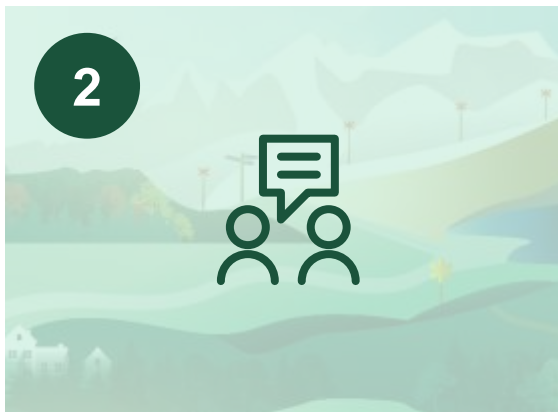
Pilgrimskonferens 26 nov 2024

Mikael Proos och Lisa Diehl,
Samordnare av vandringsleder där staten
inte är huvudman på Friluftslivsenheten

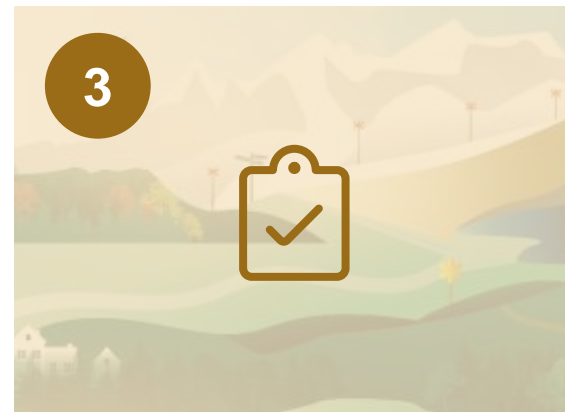
Vårt uppdrag och ansvar

Verka för att förutsättningar för friluftsliv bevaras och utvecklas.

Samordna myndigheternas arbete och samverka med andra aktörer inom friluftslivet.

Följa upp och föreslå åtgärder för att uppnå friluftslivsmålen.

De tio målen för friluftsliv

Det övergripande målet för friluftslivspolitikerna är att stödja människors möjligheter att vistas ute i naturen och utöva friluftsliv där allemansrätten är en grund

- 1: Tillgänglig natur för alla
- 2: Starkt engagemang och samverkan
- 3: Allemansrätten
- 4: Tillgång till natur för friluftsliv
- 5: Attraktiv tätortsnära natur
- 6: Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling* (följs ej upp)
- 7: Skyddade områden som resurs för friluftslivet
- 8: Ett rikt friluftsliv i skolan
- 9: Friluftsliv för god folkhälsa
- 10: God kunskap om friluftslivet

Friluftslivsenhetens arbetsområden

- Allemansrätt
- Statliga fjälledssystemet
- Vandringleder där staten inte är huvudman
- Tätortsnära natur
- Fjällsäkerhet/lavinprognoser
- Snöskoterrådet
- Kunskapsunderlag om friluftsliv
- Digitalisering av underlag om friluftsliv
- Strandskydd
- Naturturism
- Riksintressen för friluftsliv
- Terrängkörning
- Med mera

Vandringsleder

Vandringsleder är en viktig del av friluftslivets infrastruktur som skapar möjlighet till upplevelser i olika natur på ett tryggt och hållbart sätt.

Naturvårdsverkets uppdrag kring vandringsleder

- Statliga ledsystemet i fjällen
- Leder inom skyddad natur
- Vandringsleder där staten inte är huvudman

Regeringsuppdrag – vandringsleder och fjälleder

Vandringsleder och fjälleder

Naturvårdsverket ska utveckla arbetet med landets vandringsleder och fjälleder. I uppdraget ingår att när staten är huvudman, knyta ihop vandringsleder, utveckla vandringsleder i skyddade områden och i skyddade fjällnära skogar, fortsätta upprustningen av det statliga ledsystemet i fjällen samt, i den mån det är möjligt, förlänga Kungsleden genom fjällregionen. Utöver det ska Naturvårdsverket utveckla samordningen om vandringsleder i landet tillsammans med andra huvudmän. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) senast den 28 februari 2028.

Regeringsuppdrag – vandringsleder och fjälleder

En plan för att utveckla arbetet med landets
vandringsleder och fjälleder

**Utveckla samordningen av vandringsleder
där staten inte är huvudman:**

- Finansiering för organisering
- Undersöka möjligheterna att förvalta, administrera och på sikt utveckla **Nationellt ramverk för vandringsleder.**

Bidrag för organisering av vandringsleder

Budgetförstärkning om 50 miljoner om året mellan 2022 – 2027,

Varav en andel (13 – 19 miljoner kr) fördelade som bidrag för organisering av vandringsleder:

Syftet med bidraget är att stärka regional eller tematisk organisering och samordning av vandringsleder där staten inte är huvudman.

Ny utlysningssomgång!

Naturvardsverket.se ➡ Bidrag ➡ Organisering av vandringsleder

Organisering av vandringsleder

Granskad: 19 november 2024

Nu kan de aktörer som vill stärka arbetet med vandringsleder söka bidrag från Naturvårdsverket. Ansök senast den 9 januari 2025 för att få ta del av de medel vi fördelar under 2025.

Vem får söka?

En offentlig regional aktör som antagit rollen som regional eller tematisk ledsamordnare eller har ambitionen att anta denna roll.

Vad kan jag söka för?

Stärkt regional eller tematisk organisering och samordning av vandringsleder där staten inte är huvudman. Finansieringsgrad 70 procent.

Ansökningsperiod

Ansökan sker senast den 9 januari 2025.

NATIONELLT RAMVERK FÖR VANDRINGSLEDER

www.ramverkvandring.se

tourism in skåne
part of business region skåne

MED FINANSIERING FRÅN

I samverkan med Regionala Nätverket för Besöksnäring och Turism, Pilgrimsleder, Lantmäteriet, Svenska Turistföreningen, Naturvårdsverket, Länsstyrelsen, Naturturismföretagen, Låglandslederna, LRF, mfl.

NATIONELLT RAMVERK FÖR VANDRINGSLEDER

KVALITETSKRITERIER

- Fysisk led
- Organisering
- Upplevelse
- Service
- Kommunikation

VERKTYGSLÅDA

Realisering kvalitetskriterier

Stöddokument

- Skyltmanual
- Hållbarhet
- Anläggningar
- Avtalsmallar
- Samhällsekonomi
- Ledgradering

Nationellt system av kriterier och verktyg för utveckling av hållbara, kvalitetssäkrade och attraktiva vandringsleder för besökare och invånare.

Öppet och tillgängligt som stöd och hjälp för alla som arbetar med utveckling och förvaltning av vandringsleder.

Bidrar till höjd kvalitet och gemensam standard på vandringsleder över tid.

Nationella friluftsmålen

Nationell samverkansmodell för vandring utveckling

Redogör för omhändertagandet av Nationellt ramverk för vandringsleder och beskriver rollfördelning, deltagande parter förhållande till varandra, organisation, arbetsätt och årsprocess.

Varför behövs Nationell samverkansmodell för vandringsutveckling?

För att uppnå en långsiktigt hållbar och kvalitetssäkrad ledinfrastruktur behöver vi tillsammans samordna och utveckla arbetet med vandringsleder – till gagn för såväl friluftsliv, hälsa, besöksnäring och utveckling av attraktiva platser.

Den nationella samverkansmodellen för vandringsutveckling ska ge förutsättningar för tillämpning, förvaltning och utveckling av Nationellt ramverk för vandringsleder på såväl lokal som regional och nationell nivå, genom representantskap i alla led.

Gemensam målbild

Organisering

Nationell samverkansmodell för vandringsutveckling är etablerad och fungerar.

Berörda parter tar ansvar för sina huvuduppgifter och samordningen dem emellan – både lokalt, regionalt och nationellt.

Långsiktiga effekter

En väl utvecklad nationell infrastruktur för vandringsleder.

Vandringsleder är en viktig del av attraktiva platser och förutsättningar för att leva, verka, bo och besöka.

Goda förutsättningar för ett hållbart friluftsliv nu och i framtiden.

Sverige är en av Europas mest ledande och hållbara vandringsdestinationer, med en ökad andel internationella gästnätter i Sverige.

Nationell samverkansmodell för vandringsutveckling

Organisation

Sammanställande

Naturvårdsverket

Samordningsgrupp

Naturvårdsverket (sammanställande), RNBT, Tillväxtverket samt representanter från utvecklingsgruppen (3 st.)

Finansiärer

Naturvårdsverket
Eventuella projektmedel

Utvecklingsgruppen

Naturvårdsverket (sammanställande)

RNBT representant

Representanter från organisationer som har ett **regionalt** samordningsansvar för vandringsleder där staten inte är huvudman. Utsedd i regional organisering som samordnande part.

Tematiska representanter – viktiga parter med leduppdrag med direkt påverkan på och intresse av den gemensamma utvecklingen. Initialt STF, Pilgrim i Sverige.

Arbetsgrupper

Deltagare från Utvecklingsgruppen samt representanter med aktuell kompetens ur övriga ledsverige.

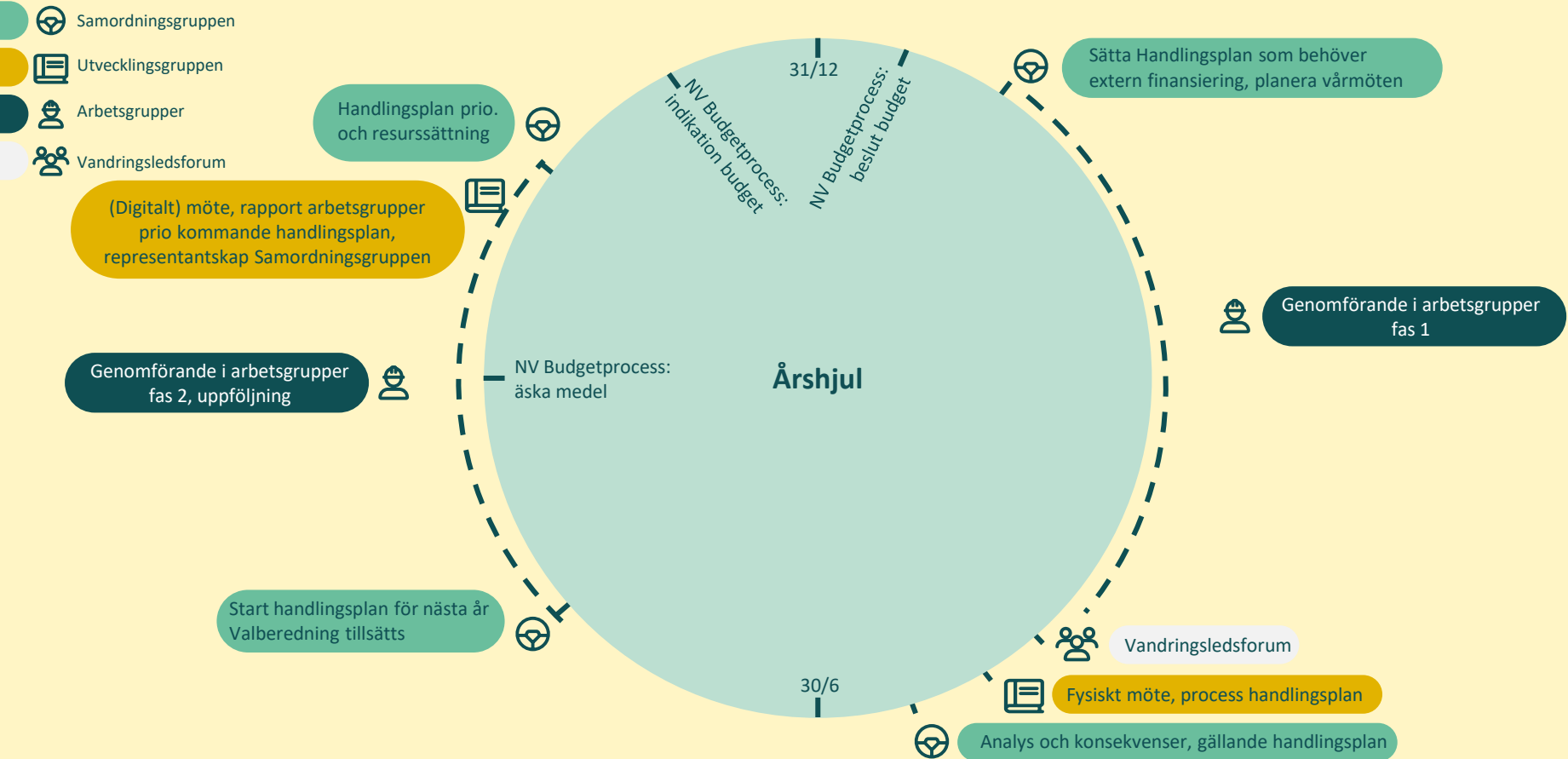
Vandringsledsforum

Inspiration och erfarenhetsutbyte för hela vandringsleds-Sverige utifrån Nationellt ramverk för vandringsleder.

Myndigheter med friluftsuppdrag och relaterade utvecklingsuppdrag engageras via: Myndighetsgrupp för friluftsliv, Myndighetsgrupp för besöksnäring, Smartare tillsammans, Nationell dialoggrupp för arbetet med allemansrätten.

Andra viktiga intressenter är exempelvis LRF, SKR, SRR, Cykelfrämjandet, Naturturismföretagarna, Länsstyrelserna, nationella myndigheter, Europeiska parter. Dessa aktörer involveras i det regionala och lokala arbetet enligt ramverket och/eller vid behov i arbetsgrupper nationellt. Vid behov skapas **referensgrupp** med exempelvis relevanta finansiärer.

Årshjul inom Nationell samverkansmodell för vandringsutveckling

Nationellt ramverk för vandringsleder

Nationellt ramverk för vandringsleder är ett nationellt system av kvalitetskriterier och verktyg som är öppet och tillgängligt som stöd och hjälp för alla som arbetar med utveckling och förvaltning av vandringsleder. Ramverkets rekommendationer ska bidra till höjd kvalitet och gemensam standard på svenska vandringsleder över tid.

För att ta del av ramverket bör du av dig Naturvårdsverkets kundtjänst. Då registreras du och får inloggningsuppgifter till ramverkets SharePoint-yta där du hittar kvalitetskriterierna och verktygslådan.

kundtjanst@naturvardverket.se

Kriterier och verktygslåda

Ramverket består av kvalitetskriterier och en tillhörande verktygslåda. Kriterierna beskriver vad som är viktigt för att åstadkomma en utveckling mot en hållbar, kvalitetsssäkrad och attraktiv vandringsled. De ska läsas som en rekommendation som kan stödja och inspirera ett långsiktigt förbättringsarbete.

I verktygslådan finns en samling goda exempel på avtalsmallar, stöddokument, manualer med mera som har tagits fram eller samlats in från redan etablerade leder. Dessa kan användas som inspiration för dig som jobbar med vandringsleder och fungerar som vägledning för att realisera kvalitetskriterierna.

Välkommen till Nationellt ramverk för vandring

Ramverket riktar sig primärt till myndigheter, regioner, kommuner och andra ledningsansvariga som arbetar med vandringsleder som ligger utanför det statliga systemet runt om i hela landet.

Ramverket består av kvalitetskriterier och en tillhörande verktygslåda. Kriterierna beskriver vad som är viktigt för att åstadkomma en utveckling mot en hållbar, kvalitetsssäkrad och attraktiv vandringsled. De ska läsas som en rekommendation som kan stödja och inspirera ett långsiktigt förbättringsarbete. I verktygslådan finns en samling goda exempel på avtalsmallar, stöddokument, manualer med mera som har tagits fram eller samlats in från redan etablerade leder. Dessa kan användas som inspiration för dig som jobbar med vandringsleder och fungerar som vägledning för att realisera kvalitetskriterierna.

Effekt

- Förutsättning för effekt – samverkan i alla led
- Kommer leda till fler kvalitetssäkrade vandringsleder i hela landet
- Samverkansmodellen skapar förutsättningar för ett långsiktigt arbete - efter satsningens slut

Save the date – Vandringsledsforum (12) 13-14 maj, Västerås

Lisa Diehl
lisa.diehl@naturvardsverket.se

Mikael Proos
Mikael.proos@naturvardsverket.se